

Lettre de Gand 23/02

Dimanche, le 15 janvier 2023

Chers famille, amies et amis,

Cinq coqs et trois poules nous accueillent au **MUDEL**. Le guide à l'entrée nous raconte que le troupeau ne quitte jamais le parc autour du musée et que les poules couvent dans l'œuf conçu par **Kamagurka**.

Le musée propose des œuvres de peintres de la Lys. Je cite: « *Dans cette exposition, le musée cherche la poésie derrière l'image et l'image dans la poésie des artistes visuels et des écrivains classiques et contemporains de la région de la Lys.*

Des poètes-écrivains tels que **Guido Gezelle, Stijn Streuvels et Karel Van de Woestijne** ont également découvert la région de la Lys et ont utilisé la rivière dans leurs vers ou leur prose. »

Valerius de Saedeleer, un de mes favoris

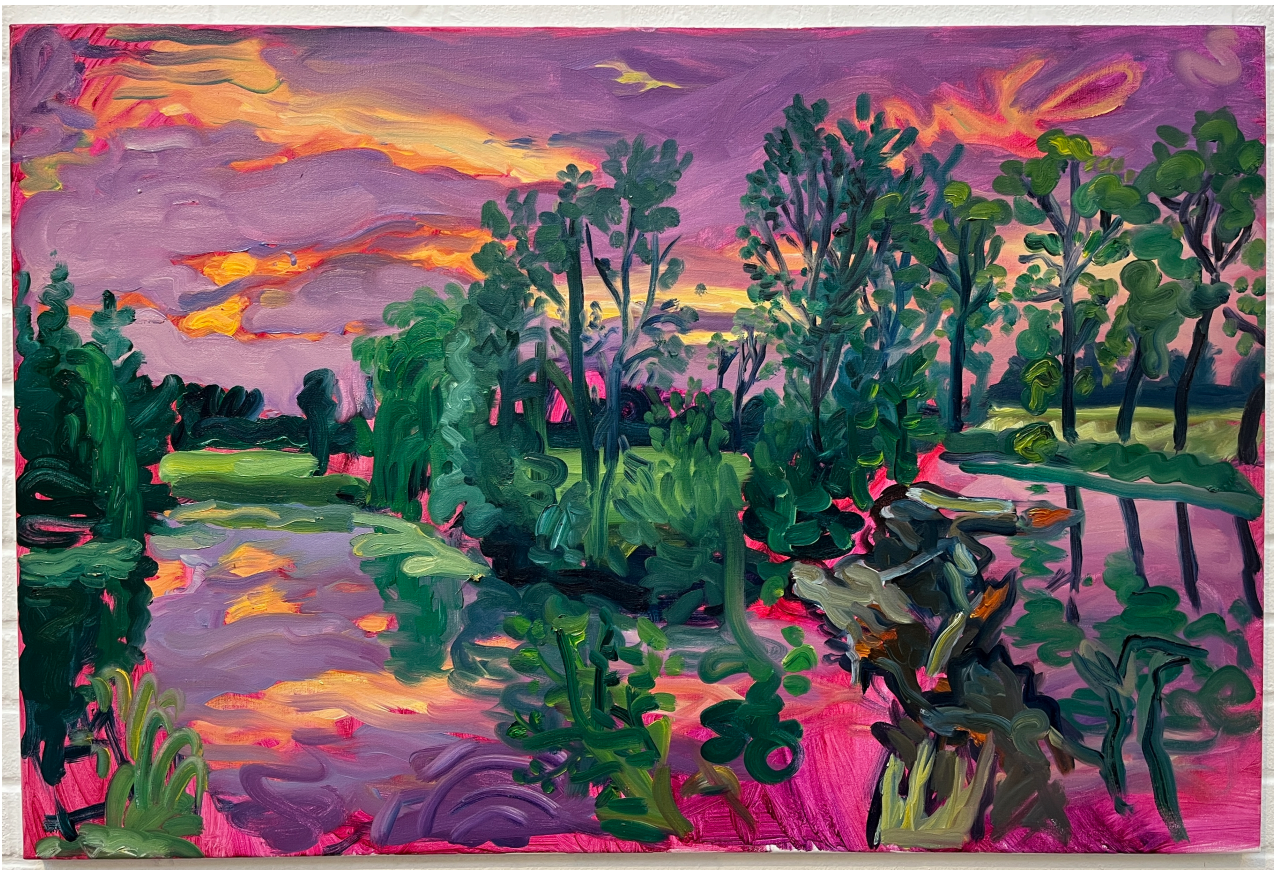
Jozef De Coene, moins connu.

Et un contemporain, Evert Debusschere (°96), une découverte.

Dans une vie précédente, j'ai présidé pendant des années le « comité de sécurité et d'hygiène » de l'usine où je travaillait. L'exposition intitulée « Du risque d'incendie au Burn-out » me replonge trente ans en arrière.

Je cite le texte de la brochure:

*Du 19 novembre 2022 au 3 septembre 2023, le **Musée de l'industrie** déballe une nouvelle expo sur la sécurité, la santé et le bien-être au travail entre 1800 et aujourd'hui. Du risque d'incendie à l'épuisement professionnel, des accidents du travail à l'ergonomie, de l'horloge perforante à la prévention. Découvrez les conditions de travail des mineurs, le mobilier de bureau d'antan et des témoignages audio et vidéo obsédants.*

Comment concilier temps de travail et temps de loisirs ? Comment les maintenir en équilibre, passé et présent ? Les heures de cantine se déroulent-elles comme autrefois ? Quel était le degré de dangerosité des machines dans les usines du XIXe siècle ? A quoi ressemble un poumon de poussière ? Y a-t-il encore d'horribles accidents du travail ou les esprits sont-ils différents aujourd'hui ?

Dans les années 80 du siècle dernier, le « comité » se réunissait mensuellement, il était composé à part égale, de représentants du personnel et de représentants du patronat. L'hygiène et la sécurité au travail était une préoccupation importante de l'industrie. C'est toujours le cas aujourd'hui, avec le burn-out comme composante nouvelle.

Les journées de travail de 12 heures et les mineurs âgés de 12 ans. C'est une exposition avec beaucoup de textes et un rappel, pour autant qu'il soit nécessaire de le faire, de l'évolution des conditions de travail en un siècle de temps.

1884

Wet op arbeid
in de mijnen

KB van 28/04/1884

→ verhoging minimumleeftijd :

arbeidsverbod voor
- jongens onder 12 j.
- meisjes onder 14 j.
in de mijnen.

→ synthese en actualisatie van bestaande
veiligheidsvoorschriften in de mijnen

La Houillère,

FABRIEK VAN SCHEIDENDE MESTSTOFFEN JULES LEIRENS & FRÈRE LEDEBERG-BIJ-GENT.

REGLEMENT VAN INWENDIGE ORDE.

ARTIKEL 1. Elk werkmans die in dit gesticht werk aanvaardt, wordt aangenomen als lokaalende het tegenwoordig reglement aanvaardt. Dit reglement is ook toepasselijk aan alle werkliden vreemd aan de fabriek, en voor rekening van andere baren werkende.

ART. 2. Alle werkmans heeft het recht aan zijne bevestiging te verlaten zonder voorafgaande kennisgeving, bij wederkeeringheid heeft het Bestuur het recht de werkliden af te danken naar zijn goedvinden, zonder dat deze nogthans eenige schadeloosheid van deze reden kunnen eischen.

De verschuldigde dagloonen zullen onmiddellijk uitbetaald worden.

ART. 3. De dagloonen worden per werkdag van klokken tot klokken betaald, en den zaterdag betaald voor de verschuldigde uren tot den vrijdag avond inbegrepen.

Het maatsch der son, en de gangbaarheid der munstokken moeten door den werkmans aan het winkelt zelf gedaan worden; wanneer hij het winkelt zal verlaten hebben, zal er geen klacht meer worden aangenomen.

ART. 4. Voor het ingaan der fabriek, moeten de werkliden zich bij de ingangdeur bevinden vóór het klokgeluid. Eens de ingangdeur geopend moeten zij zich onmiddellijk naar hunnen post begeven.

Voor het bevoegen, zal de klokslag gegeven worden op het geregelde uur. Op dit oogenblik moet elk werkmans zijn werk verlaten, zijne kleedren nemen en zich voor de ingangdeur begeven, den zal gesloten worden ten, minuten na klokslag.

ART. 5. Het in- en uitgaan der fabriek gebeurt uitsluitend langs de groote poort bij het kintoor.

De doorgang langs elken anderen weg is verboden, op straf van onmiddellijke wegneming, aan allen werkmans die er niet bijzonderlijk toe gemachtigd is door den meesterstergast, en voor de noodwendigheden van zijnen dienst.

ART. 6. De ingang der fabriek is strijdtijds verboden aan elken persoon vreemd aan de werken. Uitsondering is gemaakt voor vrouwen of kinderen, die 's middags het eenmaal der werkliden-broeg; deze laatste zullen bij toelating van het Bestuur, binnen de fabriek en in de lokalen daartoe aangeduid, hun maal mogen gebruiken.

Deze toelating zal ten alle tijde, in geval van indruk kunnen ingetrokken worden, het Bestuur alleen voorleert er over.

ART. 7. De toegang der werkliden en magazijnen, buiten degenen waar zij gevestigd worden, zijn aan de werkliden strengelijk verboden. Dit verbod werd ingesiglijk toegepast op de vrouwen en kinderen, waarvan sprake is artikel 6.

ART. 8. Niemand mag gedurende de werkliden het werk verlaten zonder geschrevene toelating van eenen meesterstergast. Dit bewijs moet aan den poortier afgegeven worden.

ART. 9. De uitgang der fabriek is niet toegelaten gedurende de oogenblikken van rust, tenzij van 's middags tot één uur.

ART. 10. Het is uitsluitend verboden binnen de fabriek met takken, manden of korven te komen. Het is ingesiglijk verboden, op straf van uitsluiting der fabriek en aanklacht bij bevoegde overheden, stukken hout, ijzer of alle andere metalen, gereedschappen, oude zakken, of anderen stof, in een woord, werkdaag voorwerp ook, uit de fabriek mede te brengen.

ART. 11. Alle werkmans die zich in de fabriek in drukken oostend zal aanbieden, zal er uitgeleverd en aangenomen worden als wegnemen.

ART. 12. Wie ook de goede orde zal storen welke in de werkliden moet heerschen, zal onmiddellijk wegnemen worden.

ART. 13. De werkliden die klachten te doen gelden hebben, moeten ze doen aan het Bestuur, het zij schriftelijk, of door tusschenkomst van eenen meesterstergast; zij zullen dan indien er gevolg moet aangegeven worden, onderhoort worden door het Bestuur, maar de toegang der barcelen, zonder voorloopige toelating, is hun uitsluitend verboden.

ART. 14. Het is strengelijk aan de werkliden verboden:

1° In de magazijnen of werkliden gedurende de werkliden rooken. Dit verbod is ten allen tijde toegepast in de fabriek tot vervaardiging van vitriool.

2° Sterke dranken binnen de fabriek te brengen.

3° Gedurende het werk te eten, buiten de uren daartoe vastgesteld.

4° Binnen de fabriek met licht of vuur rond te loopen, zonder toelating van den meesterstergast.

5° Onthalpingen in de fabriek te doen.

6° Werktuigen in werkzaamheid te kuischen, geheel of ten dele los te maken, rimen op te leggen, ten zij in tegenwoordigheid van eenen meesterstergast of toezichter.

7° De hoopen meststoffen om laag en al onder met het hooft om te halen; zij moeten altijd om hoog onthalen en de hoopen schijn houden.

ART. 15. De duur van werken zal door het Bestuur vastgesteld worden volgens de jaargatijden en de noodwendigheden.

De geregelde duur van het werk is vastgesteld als volgt:

GEREGELDE uren van het werk :

Voor de werken van den dag

'S MORGENS

van 6,30 tot 8 ure, en van 8,15 tot 12 ure.

'S ACHTERMIDDAGS

van 1 tot 4 ure, en van 4,15 tot 7 ure.

Voor de werken van dag en nacht

DAG

'S MORGENS

van 6,30 tot 8 ure, en van 8,15 tot 12 ure.

'S ACHTERMIDDAGS

van 1 tot 4 ure, en van 4,15 tot 6,30 ure.

NACHT

'S AVONDS

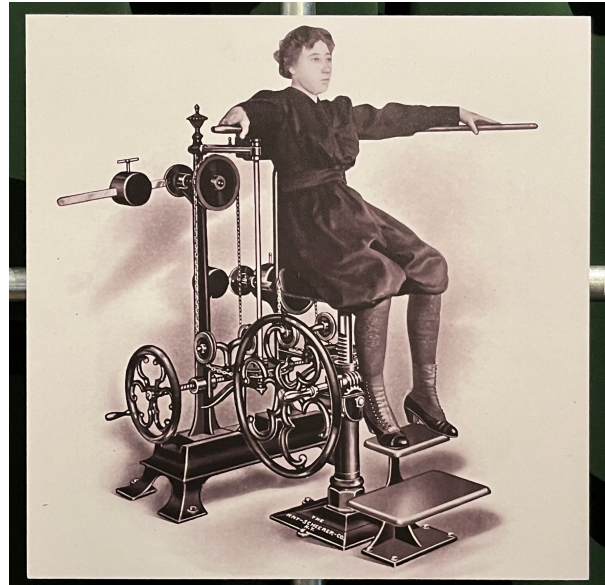
van 6,30 tot 8,45 ure, en van 9 tot 12 ure

'S MORGENS

van 1 tot 3,45 ure, en van 4 tot 6,30 ure.

Leidberg, den 25de December, 1895.

Gen. (Ged.) J. MEYER VAN LOO, Voorzitter van de Raad van Bestuur.

La chaise de bureau de Darwin et la machine à affermir les muscles des bras.

Voilà la deuxième de l'année, je vous souhaite une bonne lecture.
Ci-dessous une mini aquarelle et une photo de nos nouveau compagnons à la maison,
La bise,
Guy

